

Muusikas peitub võlu

ERSO SELLE HOOAJA KUUS LÕUNAKONTSERTI ASETAVAD ÕPETAJATE ETTE TÕELISELT KÕVA PÄHKLI - MIDA VÕTTA, MIDA JÄTTA. OMA INTRIIGI JA PÕNEV TEEMA, MIDA ÕPILASTELE TUTVUSTADA, ON NEIST IGAÜHES, SUUREPÄRASED SOLISTID JA DIRIGENDID KOOS EESTI ESINDUSORKESTRIGA SAMUTI.

Vahetult enne jõule kõlab Estonia kontserdisaalis Mozarti sümfoonilise loomingu üks tippteoseid, tema viimane, „Jupiteri“ nime all tuntuks saanud sümfoonia. Hollandi dirigent Bas Wiegers, keda iseloomustades kasutatakse sõnu „karismaatilisus“ ja „avatus“, on korduvalt ERSO-ga koostööd teinud. Seekord tutvustab ta kuulajaile Mozarti kõrval Prantsuse barokiajastu helilooja Jean-Féry Rebeli muusikat. Wiegers ütleb, et mõlemad ettekanded tulevad teosed erinevad mingis mõttes nende loomisajal valitsenud normidest, olles veidramad ja hullumeelsemad. „Kui kuulata Rebeli teose algust, võib esialgu tekkida tunne, et see muusika pärineb 20. sajandist. Mozart läheb „Jupiteri sümfoonia“ lõpuosas oma orkestrikäsitlusega ju lausa pööraseks - ikka ja jälle, kui seda kuulan, olen tõeliselt šokeeritud,“ kirjeldab Wiegers ettekanded tulevaid teoseid üliemotsionaalselt. Jaanuarikuine „Liszt ja Berlioz“ on imeline rännak romantismiajastusse. Kahte muusikahiidu, Ferenc Liszti ja Hector Berlioz, sidus aastakümnete pikkune sõprus ja sügav austus teineteise loomingu vastu - Liszt on teinud tervest hulgast Berlioz teostest, sh „Fantastilisest sümfooniast“ seaded klaverile, Berlioz juhatab aga Liszti esimese klaverikontserdi ettekannet autori enda soleerimisel. „Fantastilise sümfoonia“ näol on tegemist muusikaloo esimese programmilise sümfooniaga. Tallinna rahvusvahelise pianistide konkursi võitja Kristi Kapteni sõnul on Liszt tema suur inspiratsiooniallikas. „Liszti suuremeelsus ja filosoofilised eluvaated on vahetult tunnetatavad ka tema muusikas. Tema klaverikäsitlus on säravalt virtuoosne ja samas väga orgaaniline.“ Liszti esimene klaverikontsert, mida solist nimetab väga optimistlikuks ja tujutõstvaks teoseks, on kontserdilavade üks magneteid. Dirigendipulti astub juba möödunud hooajal nii publiku kui ka orkestri südamed vallutanud saksa ja jaapani juurtega dirigent Jun Märkl, keda seob tihe koostöö mainekate Saksa ja Prantsuse ooperimajade ja orkestritega. Veebruaris on lõunakontserte lausa kaks: „Gringolts ja Mendelssohn“ ning „Bruckneri kaheksas“. Selle hooaja lõunakontsertide ainuke viiulisolist Ilja Gringolts tuli kaks aastakümnet tagasi noorimaks rahvusvahelise Paganini konkursi võitjaks. „Vaevalt suudab keegi mängida viiulit veel väljendusrikkamalt ja kompromissitumalt kui

Gringolts,“ kirjutati Süddeutsche Zeitungis. ERSO ette astub ta nii Mendelssohni viiulikontserdis kui ka Itaalia helilooja Sciarrino teoses „Öö allegooria“, mis loodud Mendelssohni viiulikontserdi ainetel. „Minu jaoks tähistavad need kaks teost kahe erineva maailma kooseksisteerimist - ühelt poolt klassikalis-romantiline kõlamaailm ja teisalt öömuusika fantoomaailm, milles meeldib elada Sciarrinol,“ kõrvutab Gringolts ettekandele tulevaid teoseid. Põneva kava on kokku pannud ERSO peaküladirigent Olari Elts, kes suurema osa kontserdihooajast teeb koostööd nimekate välisorkestritega üle maailma. Gringoltsi ja Eltsi seob pikaajaline koostöö, dirigent kiidab Gringoltsi mängutehnilist võimekust ja nimetab teda praeguse aja kõige cool'ima attitüübiga viiuldajaks - pole vahet, kas ta mängib Paganinit või Sciarrinot. Ka viiuldaja tõstab esile nende erakordset lavakoostööd ja Eltsi avatud meelt: „On alati suur rõõm, kui ta leiab igale teosele just selle õige meeoleolu ja viib kavatsesu oma erakordselt tõhusa tööstiiliga ellu.“

Möödunud hooajal prantsuse ja vene muusikaga ERSO lõunakontsertide publikurekordi püstitanud Mihkel Poll ja Mihhail Gerts ühendavad seekord Eesti ja Austria suurte sümfonistide teosed. Tubina võimas, sümfoonilise arendusega klaverikontsertiino on helilooja esimene Rootsisis kirjutatud teos, mis kuulub kindlalt eesti klaverikontsertide paremikku. Arvukate rahvusvaheliste konkursside võitja Mihkel Polli mängu on olnud võimalik kuulda nii Londoni Wigmore Hallis ja Barbican Hallis kui ka Peterburi Filharmoonia suures saalis. Tubina teoste esitamist hindab ta emotsionaalselt väga tähendusrikkaks, kuna „Tubina muusikas peegelduvad kujundid annavad edasi midagi eestlasele armast ja ainuomast“. Mihhail Gerts käe all on mänginud paljud nimekad Euroopa, aga ka Jaapani orkestrid. Just tänapäeva aina kiirenevas tempos liikuvat maailma silmas pidades rõhutab dirigent Mihhail Gerts Bruckneri muusika erilisust: „Tekib tunne, et aja kulg ei oma hetkeks tähtsust. See on minu jaoks justkui seisund, milles tunglemine on kadunud ja asendunud kasvamisega. Tubin on aga justkui Eesti vaste Brucknerile (sümfooniate arvu poolest ta isegi ületas Bruckneri!) ning klaverikontsertiino on üks tema loomingu helgeimaid lehekülgi.“

Nikolai Rimski-Korsakovi tuntuim orkestriteos, sümfooniline süit „Šeherezade“ viib kuulajad muinasjutumaailma, kus seiklevad kuulsa araabia muinasjutukogumiku „Tuhat ja üks ööd“ tegelased. Klaverikontsertide kullavaramusse kuuluva Beethoveni kolmanda klaverikontserdi solist on Londonis resideeriv ning maailma kontserdilavadel väga nõutud läti pianist Andrejs Osokins, keda on laureaaditiitlitega pärjatud mitmetel mainekatel festivalidel. Orkestrit juhatab juba aastaid Rahvusoper Estonia dirigendina tegutsev ning sellest aastast Pärnu Linnaorkestri peadirigendiks valitud Kaspar Mänd. Ühes hiljutises Pärnu Postimehele antud intervjuus vastas ta küsimusele oma suhte kohta dirigeerimisega:

„Tegelikult peitub võlu ikkagi muusikas. Mulle ei meeldi niivõrd dirigeerimine, kuivõrd muusika ise.“

Kevadine kontsert „Tallinn-Rooma“ toob publikuni killukese Itaalia pealinnast. „Rooma piiniad“ on üks osa Ottorino Respighi värvikast ja elavaid muusikalisi pilte pakkuvast Rooma-ainelisest triloogiast. Wagneri „Wesendoncki laulud“ kõlavad aga Rooma Santa Cecilia konservatooriumi lõpetanud soprani

Arete Kerge esituses. Itaallasest dirigenti Giordano Bellincampit seovad oma sünnilinna Roomaga tuhanded mälestused. „Rooma on igavene linn, vähemalt minu jaoks. Käin seal igal aastal mitmeid kordi oma perel külas, iga väljak, iga purskkaev, iga kirikufassaad elustab mälestusi ja tundeid,“ kirjeldab ta oma seoseid selle linnaga. „Mitte keegi ei ole neid emotsioone paremini väljendanud kui Respighi oma sümfoonilistes poeemides, mida kuuldes võib tõesti tunda Tritoni purskkaevu vee värskust või Via Appia äärsete piiniate pakutavat varju.“ Dirigent on kindel, et iga kontserdikülastaja Tallinnas saab oma kujutlustes taas Roomat külastada või nautida oma esimest, helimaalilist kohtumist selle linnaga.

Kristi Kapteni ja ERSO esituses kõlab 9. jaanuaril Liszti I klaverikontsert.

Maarja Kasema, ERSO toimetaja